

Uusia malleja opettajien TVT-täydennyskoulutukseen

torstai klo 13.30

Opetushallitus, *Ella Kiesi*

Verkko-VESO – ISOverkoston yhteisöllistä kehittämistä

Joensuun yliopisto, *Teemu Valtonen, Jari Kukkonen*

ISO – verkosto, *Anu Wulff, Leena Suonio, Merja Juntunen*

ISOverkoston (Itäsuomalainen oppimisverkosto 2004-2007) puitteissa on syksyn 2006 aikana suunniteltu ja pilotoitu verkko-oppimisympäristössä opiskeltavaa opettajien Verkko-VESO -kokonaisuutta. Verkko-VESO:n tavoitteena on tarjota opettajille joustava mahdollisuus VESO-päivän suorittamiseen sekä samalla tutustuttaa opettajat verkko-opiskeluun sekä ISOverkoston toimintatapoihin ja käytössä oleviin palveluihin. Lisäksi tavoitteena on jakaa opettajien käsityksiä ja kokemuksia verkko-opiskelusta ja -opetuksesta. Jyväskylän yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan opettajat toivovat täydennyskoulutuksen olevan lyhytkestoista ja hyvin oman opetustyön kehittämiseen kohdistettua. Koulutuksen järjestäjän kannalta on kuitenkin haastavaa kohdistaa koulutukset liittymään pitempiketoisiin kehittämishankkeisiin siten, että koulutus olisi joustavasti ja yksilöllisesti suoritettavissa tukien samalla yhteisöllisiä päämääriä. Näihin haasteisiin pyrimme Verkko-VESO:lla vastaamaan.

Verkko-VESO on kuusiosainen kokonaisuus Moodle-verkko-oppimisympäristössä, jonka suorittamisen on arvioitu kestävän noin kuusi tuntia. VESO:n aluksi opettajat tuovat esille omia odotuksiaan ja käsityksiään verkko-opiskelusta ja -opetuksesta samalla tutustuen ISOverkoston tarjoamiin mahdollisuuksiin. Tämän jälkeen opettajat perehtyvät ISOverkostossa tuotettuihin oppimisasihioihin (noin 3500 oppimisasihion tietokanta) sekä Moodlen ominaisuuksiin opettamisen näkökulmasta. Moodlen käyttöön ja työvälineisiin perehdytään mm. tutustumalla verkoston tuottamiin valmiisiin lukiokurssipohjiin ja Moodlen työvälineisiin. Lisäksi opettajat perehtyvät ISOverkoston aineryhmien toimintaan. Viimeisenä vaiheena opettajat laativat jatkosuunnitelman ISOverkoston ja verkko-opetuksen mahdollisuuksien hyödyntämisestä osana omaa opetustyötään.

Työskentelymuodot ja tehtävien palautus on laadittu siten, että jokaisen opettajan laatimat tuotokset jäisivät mahdollisimman hyvin yhteiseen käyttöön tulevien verkko-VESOLAISTEN HYÖDYNNETTÄVÄKSI. Opettajat opiskelevat Verkko-VESO:n omalla ajallaan, itse laatimansa aikataulun puitteissa. Suositusaikataulu on kaksi viikkoa. VESO-ympäristö on suunniteltu siten, että se sisältää yksityiskohtaisia ohjeita itseopiskelun tueksi. Yksityiskohtaisella ohjeistuksella pyrittiin siihen, että myös opettajat, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta verkko-oppimisympäristöistä, pystyisivät suorittamaan VESO-kokonaisuuden. Lisäksi kurssin ohjaajat ovat nopeasti tavoitettavissa eri Moodlen työvälinein.

ITK-07 -esityksessä tutustutaan tarkemmin Verkko-VESO:n käytännön toteutukseen; käymme läpi ensimmäisten opettajien kokemuksia ja palautteita ja kerromme jatkokehityssuunnitelmista.

Tieto- ja viestintätekniikan opetus käytön osaajaksi vertaisoppimalla

Helsingin kaupunki, *Essi Ryymin*

Esityksessä kerrotaan tutkimuksesta (Ryymin, Palonen & Hakkarainen, 2007), jossa perehdyttiin opettajien TVT:n opetus käytön osaamisen jakamiseen sekä medioiden käyttöön. Tutkimuksessa ilmeni,

että opettajayhteisössä on avainhenkilöitä, jotka erityisesti välittävät tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön osaamista ja joiden puoleen kollegat herkästi kääntyvät kysymyksineen ja pulmineen. Jotkut avainhenkilöt ovat erikoistuneet pedagogisiksi neuvonantajiksi, jotkut enemmänkin teknisiksi ja muutamilta haetaan apua molempiin haasteisiin.

Sukupuoli, ikä, opetusaine, työkokemus tai sosiaalinen suosituimmuus eivät tee opettajasta TVT:n opetuskäytön avainhenkilöä. Sen sijaan tutkimuksessa ilmeni, että avainhenkilöillä on muita erityisominaisuuksia. Heidän henkilökohtaiset vuorovaikutusverkostonsa ovat persoonallisia ja monipuolisia ja heidän verkostoihinsa kuuluu myös medioita, joita he käyttävät sekä viestiminä että tietolähteinä. Esimerkiksi verkko-oppimisympäristöillä on näissä verkostoissa monimuotoinen osaamista välittävän median, opettajien keskinäisen työväliseen sekä opetusvälineen rooli.

Avainhenkilöt ovat löytäneet tekniikalle pedagogisen merkityksen ja he osaavat välittää tätä ”mielekkyyden kokemusta” kollegoilleen, yhdistää osaamistaan eri aineisiin ja aiheisiin. Avainhenkilöt myös keksivät ja kehittelevät uusia ja helposti käyttöön otettavia tapoja käyttää TVT:aa opetuksessa. Avainhenkilöt ovat lisäksi verkostoituneita paitsi oman yhteisönsä sisällä myös yhteisön rajojen ulkopuolelle: heidän kauttaan opettajayhteisöön virtaa yhteisön ulkopuolista osaamista.

Tutkimuksessa ilmeni myös, että opettajayhteisön vuorovaikutusverkostot ja medioiden käyttö ovat hyvin persoonallisia. Yhteisöstä löydettiin vuorovaikutustapojen ja medioiden käytön suhteen erilaisia tyyppejä. Esimerkiksi osa opettajista käytti useita erilaisia medioita myös silloin, kun he hankkivat tietämystä oman yhteisönsä jäseniltä, kun taas toiset kommunikoivat mieluiten kasvokkain. Median valintaan vaikutti esimerkiksi opettajien keskinäisen suhteen laatu. Lisäksi muutamat näennäisesti passiiviset yhteisön jäsenet seurasivatkin TVT:n opetuskäytön kehittämistä itsenäisesti muun muassa verkko-oppimisympäristöstä.

Opettajan työn arjessa tapahtuva osaamisen jakaminen ja siihen vaikuttavat tekijät ovat usein täysin tiedostamattomia koulu yhteisöissä. Osaamisen jakamisen näkyväksi tekeminen ja tietoinen kehittäminen saattaisi tarjota lisää voimavaroja opetuskulttuurin muutokseen, opettajien voimaistamiseen ja työssä jaksamiseen.

Ryymän, E., Palonen, T. & Hakkarainen, K. (2007). Networks and interaction related to the use of information and communication technology in a pedagogical community. A manuscript submitted for publication.

Tukea Opetushallitukselta paikalliseen, alueelliseen ja valtakunnalliseen täydennyskoulutukseen
Opetushallitus, Tina Heino

Opetushallitus on julkaissut uuden, monipuolisen opettajille suunnatun verkko-oppimateriaalin *Tieto- ja viestintätekniikan käyttö opetuksessa*. Materiaali soveltuu paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen täydennyskoulutuksen oppimateriaaliksi sekä itsenäiseen opiskeluun. Aineisto koostuu neljästä osiosta, joissa tv:n käyttöön otetaan oppimisprosessin mukainen strateginen näkökulma.

Tietotekniset taidot opetuksessa – osiossa perehdytetään oppijaa tietoteknistenvälineiden käyttölogiikkaan opetuksen ja oppimisen lähtökohdista.

Tiedonhankinta ja -käyttötaidot – osiossa opastavat oppijaa hankkimaan, arvioimaan sekä itse hyödyntämään verkossa olevia tietolähteitä.

Mediataidot – osiossa tutustutaan mediakasvatukseen ja median kirjoitus- ja lukutaitoihin. Lisäksi materiaalissa nostetaan esiin digimedian monimuotoisuus ja uudet käyttötavat kuten esim. blogit, wikit ja irc-galleria. Materiaalissa käsitellään myös netikettä ja Internetin turvallista käyttöä.

Verkko-oppimisprosessin suunnittelu ja toimintamallit – osiossa annetaan esimerkkejä opetuksessa toteutetuista oppimistilanteista, joissa on hyödynnetty tieto- ja viestintätekniikkaa. Toimintamallit antavat ideoita soveltaa samantapaisia oppimisprosesseja omaan opetukseen. Jokaiseen toimintamalliin liittyy konkreettinen kuvaus oppimisprosessin läpiviemisestä.

TVT opetuksessa löytyy Opetushallituksen verkkosivuilta osoitteesta www.edu.fi >> täydennyskoulutus.